PATVIRTINTA
VšĮ Vaikų techninės kūrybos centro
direktoriaus
2024 m. 07 01 d. įsakymu Nr. KGT-
24/07/01

VAIKŲ AVIACIJOS LANKYTOJŲ
SAUGAUS ELGĖSIO PRAKTINIŲ UŽSIĖMIMŲ VIETOJE
INSTRUKCIJA

1. BENDROJI DALIS

1. Vaikų aviacijos lankytojų saugaus elgesio praktinių užsiėmimų vietoje instrukcijoje pateikiamos privalomos rekomendacijos, instrukcijos, nurodymai ir aprašymai, įtakuojantys lankytojų dalyvavimą ugdymo procese. Su šiuo aprašu vaikų aviacijos lankytojus pasirašytinai supažindina atitinkamo miesto skraidymo instruktorius.

2. Vaikų aviacijos lankytojai (toliau – lankytojai) – VšĮ Vaikų techninės kūrybos centro akademijos mokiniai, edukacinių programų dalyviai bei juos lydintys asmenys, savanoriai, eskadrilės svečiai ir kiti vaikų aviacija besidomintys asmenys, kurie atvyko į Vaikų aviacijos praktinių užsiėmimų vietą, siekdami gauti atitinkamos informacijos ar dalyvauti mokymo procese.

3. Skraidymo instruktorius – Vaikų techninės kūrybos centro darbuotojas, kuris atsakingas už atitinkamo miesto vaikų aviacijos eskadrilės veiklą, mokymo proceso organizavimą ir lankytojų saugumą vaikų aviacijos praktinių užsiėmimų vietoje.

4. Vaikų aviacijos praktinių užsiėmimų vieta (toliau – aerodromas) – vieta atitinkamo miesto aerodrome ar kitoje teritorijoje, kurioje vykdomi vaikų aviacijos praktikos užsiėmimai.

5. Lankytojai privalo:

5.1. laikytis visų instrukcijoje pateiktų nurodymų, rekomendacijų;

5.2. vykdyti visus skraidymo instruktoriaus reikalavimus;

5.3. aerodrome vadovautis LR įstatymais bei kitais teisės aktais, etikos ir moralės normomis;

5.4. nedelsiant pranešti skraidymo instruktoriui apie incidentus, patirtas traumas, apie pastebėtus pavojus ar rizikas teritorijoje.

2. PAVOJINGI, KENKSMINGI IR KITI RIZIKOS VEIKSNIAI, JŲ POVEIKIS SVEIKATAI, BŪTINOS SAUGOS PRIEMONĖS

6. Aerodromas - tai sudėtingas inžinerinis įrenginys, pasižymintis didelės, įvairiapusės ir pavojingos veiklos koncentracija, kuri sukuria unikalias sąlygas kilti rimtam pavojui orlaiviu saugai. Pagrindiniai potencialių avarijų, incidentų bei nuostolių šaltiniai ir situacijos aerodrome yra šie:

6.1. Intensyvus aerodromo eismas (įvairių orlaivių skrydžiai, jų riedėjimas, stūmimas ar vilkimas, transporto priemonės ir pėstieji);

6.2. Orlaivių pažeidžiamumas (mažas manevringumas ir trapumas).

6.3. Orlaivių varikliai: reaktyvinių variklių oro įsiurbimas ir išmetamų dujų srautai, orlaivių sraigtai.

6.4. Orlaivių antenos ir kiti išsikišę orlaivių elementai.

6.5. Degalų pylimas ir kitų medžiagų naudojimas, transportavimas ar iš(si)pylimas.

6.6. Oro sąlygų kaita ir nepalankumas (temperatūra, vėjas, krituliai, blogas matomumas ir kt.).

6.7. Statybos ir rekonstrukcijos darbai.

6.8. Paukščiai ir kiti laukiniai gyvūnai.

6.9. Aerodromo išplanavimas (transporto priemonių eismo ir orlaivių riedėjimo aerodrome trajektorijos, pastatai ir kitos konstrukcijos ribojančios matomumą).

6.10. Vizualių priemonių trūkumas (ženklai, žymėjimas ir apšvietimas),

6.11. Darbuotojų klaidos ir defektai, nustatytu taisyklių ir reikalavimų nesilaikymas.

6.12. Transporto priemonių ir pesčiųjų eismas aerodrome.

6.13. Elektros srovė

6.14. Triukšmas, apsunkintas bendravimas ir informacijos perdavimas.

6.15. Kilimo-tupimo tako naudojimas.

6.16. Vizualių ir nevizualių orlaivių nusileidimo priemonių neatitikimas ir nepatikimumas.

6.17. Situacijos kai neužtikrinamas aviacijos saugumas.

6.18. Gaisras aerodrome arba orlaivyje. .

6.19. Skubėjimas ir konkretiems darbams nepritaikytos įrangos naudojimas .

6.20. Fizinis darbas.

6.21. Paslydimas, suklupimas, pargriuvimas.

3. BENDROSIOS VAIKŲ AVIACIJOS ORLAIVIŲ SAUGOS TAISYKLĖS

7. Be skraidymo instruktoriaus žinios DRAUDŽIAMA liesti vaikų aviacijos ar bet kurį kitą aerodrome esantį orlaivį, skraidyklę ir pan.

8. Apie bet kokį pavojų orlaiviui, pastebėtą ar padarytą įbrėžimą ar įspaudimą vaikų aviacijos ar bet kuriam kitam orlaiviui aerodrome, PRIVALOMA NEDELSIANT pranešti skraidymo instruktoriui ar bet kuriam kitam aerodromo darbuotojui.

9. Siekiant užtikrinti vaikų aviacijos orlaivio saugą lankytojai privalo laikytis šių reikalavimų:

9.1. Neatrišinėti ir neliesti sklandytuvo be skraidymo instruktoriaus nurodymo;

9.2. Nesiremti į sklandytuvo plokštumas bei neatlenkinėti jų rankomis;

9.3. Nesiremti ir netempti sklandytuvo už atatampų;

9.4. Stumiant sklandytuvą imti už spyrį jo galuose;

9.5. Stumiant sklandytuvą atbula eiga, ypatingai per aukštą žolę, pakelti iki galo jo aukštumos vairą.

9.6. Pilotuojant sklandytuvą:

9.6.1. Prieš atliekant pratimą atidžiai patikrinti ar gerai užsegti saugos diržai;

9.6.2. Nenukelti kojų nuo pedalų, kol sklandytuvas nesustojo;

9.6.3. Griežtai draudžiama stabdyti sklandytuvą koja ar kitokiu būdu.

4. BENDROSIOS VAIKŲ AVIACIJOS MOKYMO INVENTORIAUS SAUGAUS NAUDOJIMO TAISYKLĖS

10. Lankytojams be skraidymo instruktoriaus nurodymo griežtai draudžiama eiti prie išvilkimo sistemos, liesti jos dalis. Pastebėjus ar įvykdžius išvilkimo sistemos dalių sugadinimo žymas nedelsiant apie susidariusią situaciją informuoti skraidymo instruktorių.

11. Užtikrinant išvilkimo sistemos saugą privaloma laikytis šių reikalavimų:

11.1. Kiekvieną kartą, užkabinant vaikų aviacijos orlaivį, karabiną užkabinti tinkama puse.

11.2. Karabinas turi būti naudojamas tik pagal paskirtį. Draudžiama karabiną sukti, mojuoti juo, žaisti su juo, nes sukeliamas pavojus sau ir aplinkiniams.

11.3. Draudžiama liesti judantį trosą, kišti į jį daiktus, lipti ant jo.

11.4. Prie dirbančio išvilktuvo galima būti tik skraidymo instruktoriaus nurodytoje vietoje. Dirbant išvilktuvui privaloma laikytis rimties: netriukšmauti, nežaisti, neišdykauti.

11.5. Nestovėti prie bloko iš skriemulio pusės, neužminti ant besisukančio bloko.

5. LANKYTOJO SAUGAUS ELGESIO VAIKŲ AVIACIJOS SKRAIDYMO AIKŠTELĖJE TAISYKLĖS

12. Praktinių užsiėmimų metu pilotuoja sklandytuvą ir pratimą vykdo tik vienas asmuo, o kiti turi laukti savo eilės skraidymo instruktoriaus nurodytoje laukimo vietoje. Palikti laukimo vietą, einant apsukti vaikų aviacijos orlaivio, galima tik visiškai sustojus sklandytuvui ir trosui. Lankytojai privalo informuoti skraidymo instruktorių, jeigu palieka laukimo vietą dėl kitokių, nei orlaivio apsukimas, priežasčių (einant atsigerti, į tualetą, atvykus tėvams ir t.t.)

13. Starto aikštelėje (iš abiejų galų) rodyti skraidymo instruktoriui signalą, leidžianti pradėti sklandytuvo vilkimą tik tada, kai yra įsitikinęs, kad asmuo pilotuojantis sklandytuvą yra prisisegęs, o karabinas prikabintas ant troso tinkama puse.

14. Draudžiama mojuoti signaline vėliavėle ar krivule, jei tai nėra signalas instruktoriui.

15. Susitarti ir žinoti pavojaus signalą perdavimą gestais, vėliavėle ar krivule, kurie nedelsiant iškvies instruktorių į pavojaus vietą.

16. Jeigu dirbama su racija būtina mokėti vesti vietinį radio ryšį ir juo perduoti instruktoriui startuojančio vaiko, sėdinčio sklandytuve, vardą ir pavardę.

6. VAIKŲ AVIACIJOS LANKYTOJO SAUGAUS ELGESIO AERODROME TAISYKLĖS

17. Aerodromo lankytojas privalo:

17.1. žinoti orlaivių judėjimo ir parašiutininkų prižemėjimo schemas aerodrome;

17.2. žinoti judėjimo pėsčiomis schemą;

17.3. mokėti saugiai apeiti orlaivį;

17.4. žinoti į ką dar, be skraidymo instruktoriaus, gali kreiptis pagalbos;

17.5. žinoti aerodromo infrastruktūrą ir kuom joje gali nauduotis;

17.6. be skraidymo instruktoriaus ar aviacijos mechanikų leidimo nesiartinti prie taisomų ar aptarnaujamų orlaivių;

17.7. Savavališkai neimti įrankių, nejunginėti įrengimų.

18. Judant aerodromo teritorija draudžiama naudoti telefonus, planšetinius kompiuterius, nes jie mažina žmogaus dėmesingumą ir koncentraciją.

19. Vairuojant aerodrome transporto priemonę privaloma griežtai laikytis kelių ženklų reikalavimų.

20. Už asmeninių daiktų saugumą atsako daikto savininkas. Jei radote aerodromo teritorijoje daiktą, kuris priklauso kitam asmeniui, turite pranešti skraidymo instruktoriui ir bus ieškomas daikto savininkas.

7. LANKYTOJO SAUGAUS ELGESIO GAMTOJE TAISYKLĖS

21. Draudžiama deginti žolę, palikti stiklo tarą, duženas ar kitas šiukšles.

22. Mokinio rūbai bei avalynė turi atitikti užsiėmimų dienos klimato sąlygas (pagal poreikį reikia turėti: neperšlampamus rūbus, kepurėlę nuo saulės ir t.t.)

23. Rekomenduojama pasirūpinti apsauga nuo vabzdžių, pranešti skraidymo instruktoriui, jei vaikas yra alergiškas vabzdžių įkandimams.

24. Mokinys turi su savimi turėti geriamojo vandens.

25. Pasikeitus oro sąlygoms besąlygiškai vykdyti skraidymo instruktoriaus nurodymus.

26. Jei užsiėmimų metu mokiniui būtina vartoti gydytojo išrašytus vaistus vaiko tėvai/rūpintojai/globėjai privalo informuoti instruktorių apie vaiko vartojamus vaistus ir jų poveikį.

27. Mokinio tėvai/rūpintojai/globėjai privalo įvertinti į užsiėmimus vykstančio vaiko sveikatos būklę. Jei mokinys serga ir negali dalyvauti pamokose mokinio tėvai/rūpintojai/globėjai turi pranešti apie tai skraidymo instruktoriui.

28. Mokinys mokymosi metu turi informuoti skraidymo instruktorių jeigu jis blogai jaučiasi.

29. Jeigu aerodromo teritorijoje yra maudymosi vieta:

29.1. Kategoriškai draudžiama mokiniams maudytis vieniems, be suaugusiųjų priežiūros;

29.2. Maudymosi vieta skirta tik atsigaivinimui, negalima šaukti, rungtyniauti, nardyti;

8. LANKYTOJŲ VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

30. Pastebėjus mechanizmo gedimus, susidarius avarinei situacijai, reikia nedelsiant įspėti apie pavojų skraidymo instruktorių ar bet kurį kitą aerodromo darbuotoją.

31. Susižeidus ar pastebėjus, kad susižeidė kitas asmuo, reikia nedelsiant informuoti skraidymo instruktorių ar bet kurį kitą aerodromo darbuotoją.

32. Kilus gaisrui nedelsiant informuoti skraidymo instruktorių ar bet kurį kitą aerodromo darbuotoją.

33. Susidarius aerodrome avarinei ar nesaugiai situacijai besąlygiškai vykdyti skraidymo instruktoriaus ar bet kurio kito aerodromo darbuotojo nurodymus.

9. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Lankytojas būdamas aerodrome privalo būti dėmesingu sau ir kitiems, turi laikytis nustatytos tvarkos, neišdykauti, netriukšmauti, nelakstyti ir besąlygiškai vykdyti skraidymo instruktoriaus nurodymus.

25. Lankytojas materialiai atsakingas už savo asmeninį turtą ir pagal LR įstatymus atsako už žalą padarytą tretiesiems asmenims.

Instrukciją parengė BOVAA vedėja Kristina Virgayle